

3 mi 1000 1000

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/260/109/90

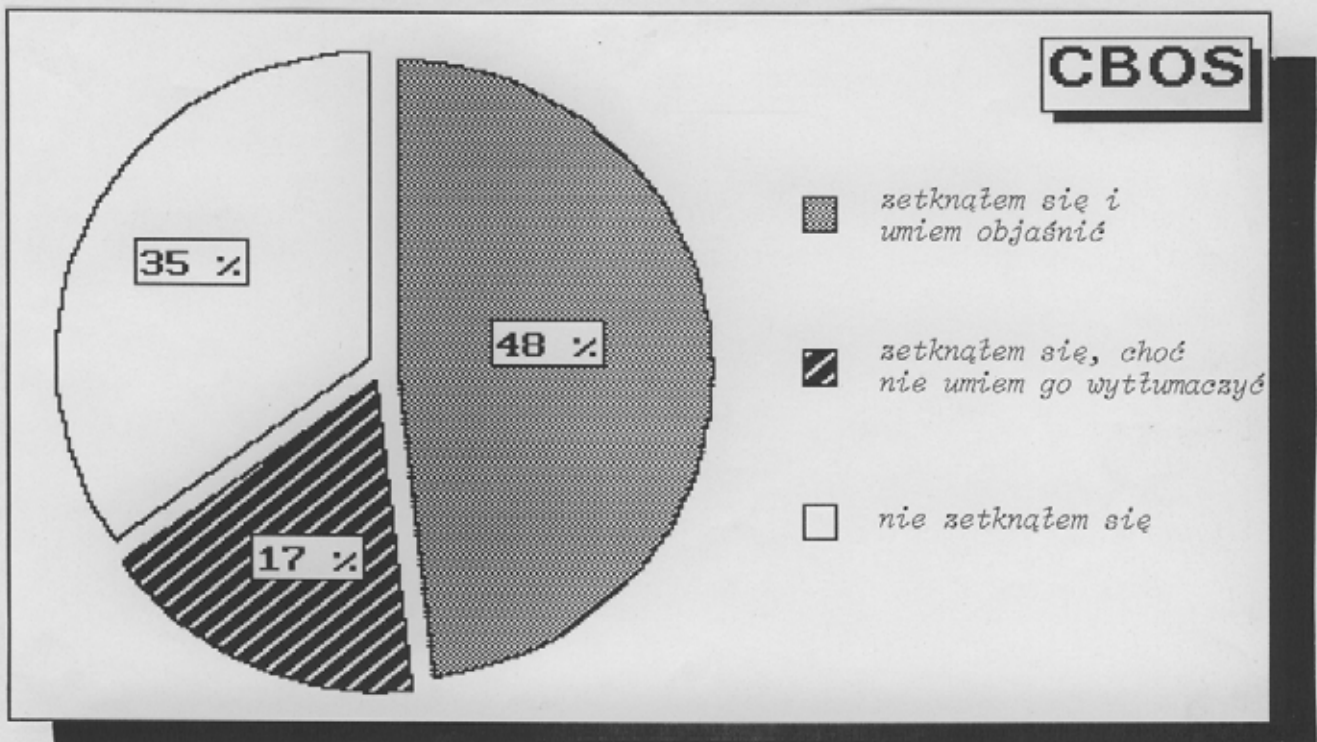
POWRÓT DO EUROPY

Komunikat z badań

Warszawa, wrzesień 1990 r.

POWRÓT DO EUROPY to jedno z kluczowych haseł polityki i publicystyki ostatnich miesięcy. Reakcje i skojarzenia, jakie wywołuje ono w masowej opinii publicznej, były przedmiotem kilku tegorocznych badań CBOS¹.

Dwie trzecie (65,6%) ankietowanych zetknęło się z tym terminem, a trzy czwarte z nich (72,3%) nie miałyby trudności z jego objaśnieniem. Zatem prawie połowa polskiego społeczeństwa ma sprecyzowane wyobrażenia na temat powrotu Polski do Europy, co szósty zetknął się z tym określeniem, choć nie bardzo się orientuje co ono oznacza, a co trzeci w ogóle z niczym go nie kojarzy (rys. 1).

Rys. 1. Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy zetknąłeś się z terminem <<powrót Polski do Europy>> i potrafiłbyś go objaśnić swym znajomym?"

¹ Sondáže: "Aktualne problemy i wydarzenia" (5) zrealizowany w dniach 17-23 maja br. na reprezentatywnej 1474-osobowej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski; "Świat wokół nas" (3) poświęcony wyłącznie problematyce międzynarodowej zrealizowany w lutym br. na reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców kraju (N=1500); "Aktualne problemy i wydarzenia" (7) zrealizowany w dniach 12-15 lipca br. na reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności kraju (N=1481).

Aby zrekonstruować potoczny sposób pojmowania powrotu Polski do Europy, wszystkim respondentom, niezależnie od znajomości tego terminu, przedstawiono listę trzynastu arbitralnie dobranych stwierdzeń, z której wskazywali określenia najlepiej odwzorowujące ich indywidualny sposób rozumienia powrotu do Europy.

Częstotliwość wyboru i współczynnik odrzucenia² poszczególnych określeń ujawnia hierarchię wyobrażeń i społecznych oczekiwań (tab. 1).

Tabela 1

Określenia	Częstość wyboru w %	Współczynnik odrzucenia
1. Pełne przestrzeganie praw człowieka, wolności i swobód obywatelskich	85,6	1,17
2. Pełna wymienialność złotówki	83,1	1,20
3. Wolne wybory i demokratyczne sprawowanie władzy	82,2	1,22
4. Wprowadzenie wszystkich mechanizmów gospodarki rynkowej	72,2	1,38
5. Warunki dla swobodnego przepływu dewiz i kapitału	69,7	1,43
6. Wyzbycie się niechęci i uprzedzeń do innych narodów i mniejszości narodowych	68,5	1,46
7. Możliwość wyjazdu, pracy i zamieszkania w dowolnym kraju Europy	67,0	1,49
8. Stopniowe rozbrojenie i wyrzeczenie się posiadania broni jądrowej	65,9	1,52
9. Przystąpienie do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG)	61,8	1,62
10. Oparcie polityki na wzorach kultury chrześcijańskiej	53,4	1,87
11. Wystąpienie z Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG)	47,8	2,09
12. Wystąpienie z Układu Warszawskiego	38,9	2,57
13. Przystąpienie do Układu Północnoatlantyckiego (NATO)	21,5	4,65

² Współczynnik odrzucenia to iloraz możliwych wyborów przez liczbę wskazań poszczególnych określeń.

Trzy stwierdzenia wyraźnie górują nad pozostałymi, uzyskując powyżej 80% wskazań i niski współczynnik odrzucenia. Zdają się one tworzyć syndrom najbardziej deficytowych wartości minionej epoki, których niedostatek nawet obecnie jest obciążeniem zarówno dla jednostki, jak i społeczeństwa oraz gospodarki. Wysokie pozycje (czwarta i piąta), na jakich znalazły się elementy nowego ładu ekonomicznego odzwierciedlają tęsknoty za sprawną i dobrze funkcjonującą gospodarką. Rezygnacja z niechęci i uprzedzeń etnicznych wraz z oczekiwaniem pełnego otwarcia granic, lokujące się na kolejnych pozycjach, to dobitny wyraz kształtowania się świadomości ponadnarodowej, być może europejskiej. Listę zamykają działania polityczne, naruszające istniejące w Europie status quo. Niewątpliwie wielu Polaków pragnie łagodnego, bez wstrząsów, powrotu do Europy, tym bardziej, że w związku z procesem łączenia się państw niemieckich - nie dla wszystkich sytuacja Polski jest zupełnie klarowna. Pewnie stąd bierze się wciąż spore (60%) poparcie dla przynależności Polski do Układu Warszawskiego.

Między wyborami poszczególnych określeń występują silne i statystycznie istotne związki korelacyjne. Najczęściej wskazywane "pełne przestrzeganie praw człowieka, wolności i swobód obywatelskich" koreluje najsilniej z "wolnymi wyborami i demokratycznym sprawowaniem władzy" ($r=0,555$), podobnie jak "pełna wymienialność złotówki" ($r=0,538$); "wystąpienie z RWPG" z "wystąpieniem z Układu Warszawskiego" ($r=0,436$); "stopniowe rozbicie i wyrzeczenie się posiadania broni jądrowej" z "oparciem polityki na kulturze chrześcijańskiej" ($r=0,407$); "wprowadzenie wszystkich mechanizmów gospodarki rynkowej" z "warunkami dla swobodnego przepływu kapitału" ($r=0,485$) itd.

Pogłębione analizy statystyczne powiązań określeń wybieranych przez ankietowanych, wykazały dwa sposoby (czynniki) rozpatrywania powrotu Polski do Europy. Pierwszy, kładzie silny nacisk na aspekty cywilizacyjno-gospodarcze, drugi - eksponuje elementy polityczno-militarne. W obydwu sposobach myślenia dominuje orientacja proeuropejska, z tym że w wariantcie cywilizacyjno-gospodarczym, charakterystycznym dla około

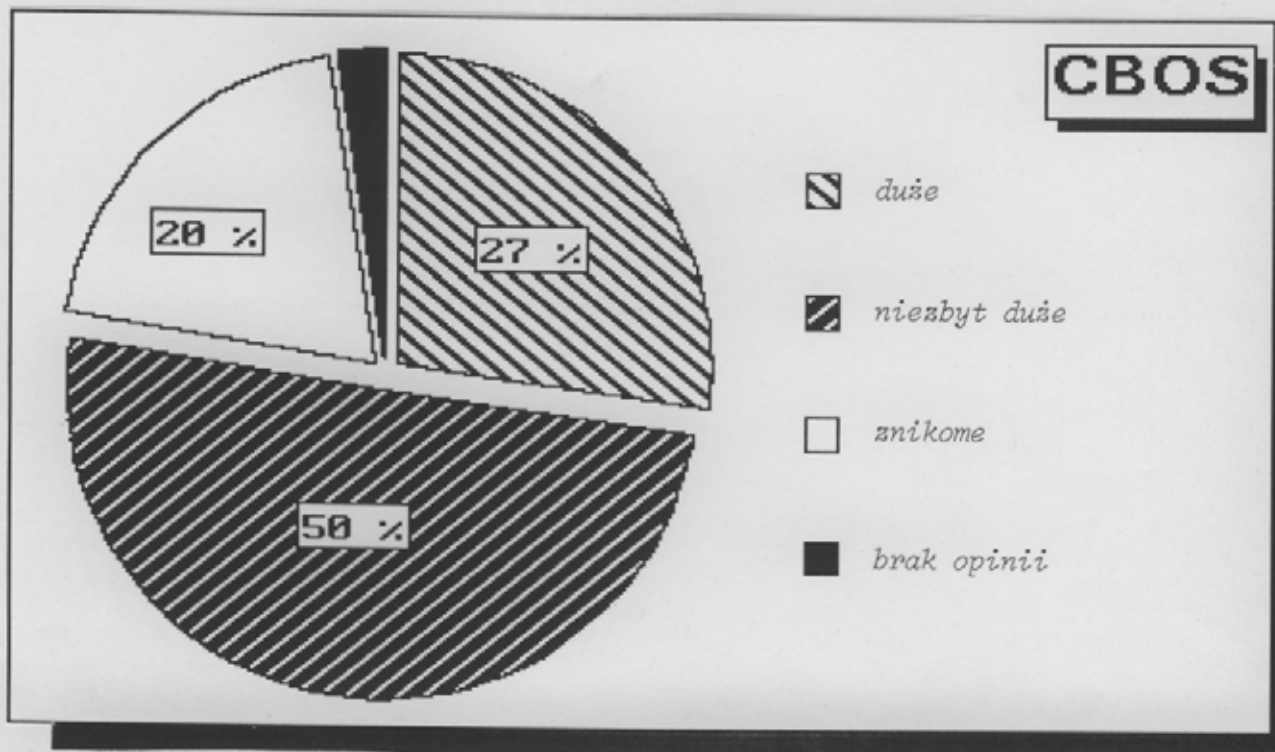
30% ankietowanych, powrót do Europy oznacza internalizację zachodnioeuropejskich wartości kulturowych - wolności, równości, demokracji w sferze polityki, gospodarki i współżycia między narodami. Model polityczno-militarny nie wyklucza ich, lecz eksponuje konieczność dokonania zasadniczego zwrotu - zerwania dotychczasowych powiązań i sojuszy polityczno-gospodarczych Polski i ścisłą współpracę z krajami Europy Zachodniej. Ten radykalny sposób myślenia o powrocie do Europy, zakładający pełną integrację z NATO i EWG, charakteryzuje około 12% badanych. Nie jest to dużo, jeśli uwzględni się rezultaty lutowych badań, z których wynika, że jedynie 15% dostrzega przewagę korzyści z przynależności Polski do RWPG, a 11% ze współpracy gospodarczej ze Związkiem Radzieckim, natomiast aż 81% poparłoby starania o przyjęcie Polski do Wspólnego Rynku (EWG).

Charakterystyczne, że zwolennicy obydwu opcji: cywilizacyjno-gospodarczej i polityczno-militarnej rekrutują się z podobnych środowisk, stanowiących bazę tworzącej się "klasy średniej"; relatywnie częściej są to ludzie młodzi (do 29 lat), mieszkańcy miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców, lepiej wykształceni, o wyższych od przeciętnych dochodach, utrzymujący się z pracy umysłowej³. Tym, co odróżnia obydwie opcje jest przede wszystkim ocena szans powrotu Polski do Europy; pierwsi są bardziej optymistyczni, drudzy rokują sceptycznie, podobnie jak ogół odpowiadających na pytanie o szansę powrotu Polski do Europy⁴. Większość ocenia je bowiem jako niezbyt wielkie (50%) lub wręcz znikome (20%). Za optymistów można uznać tylko 27% ankietowanych, uznających, że są duże (rys. 2).

Warto w tym miejscu przypomnieć, że - jak wynika z lutowego sondażu CBOS - szanse na przyjęcie Polski do Wspólnego Rynku są oceniane jeszcze niżej. Jako duże oceniało je wówczas 12% ankietowanych, 44% jako średnie, a 28% jako małe. Powo-

³ Szczegółowy rozkład odpowiedzi na poszczególne pytania z uwzględnieniem cech społeczno-demograficznych zawiera aneks.

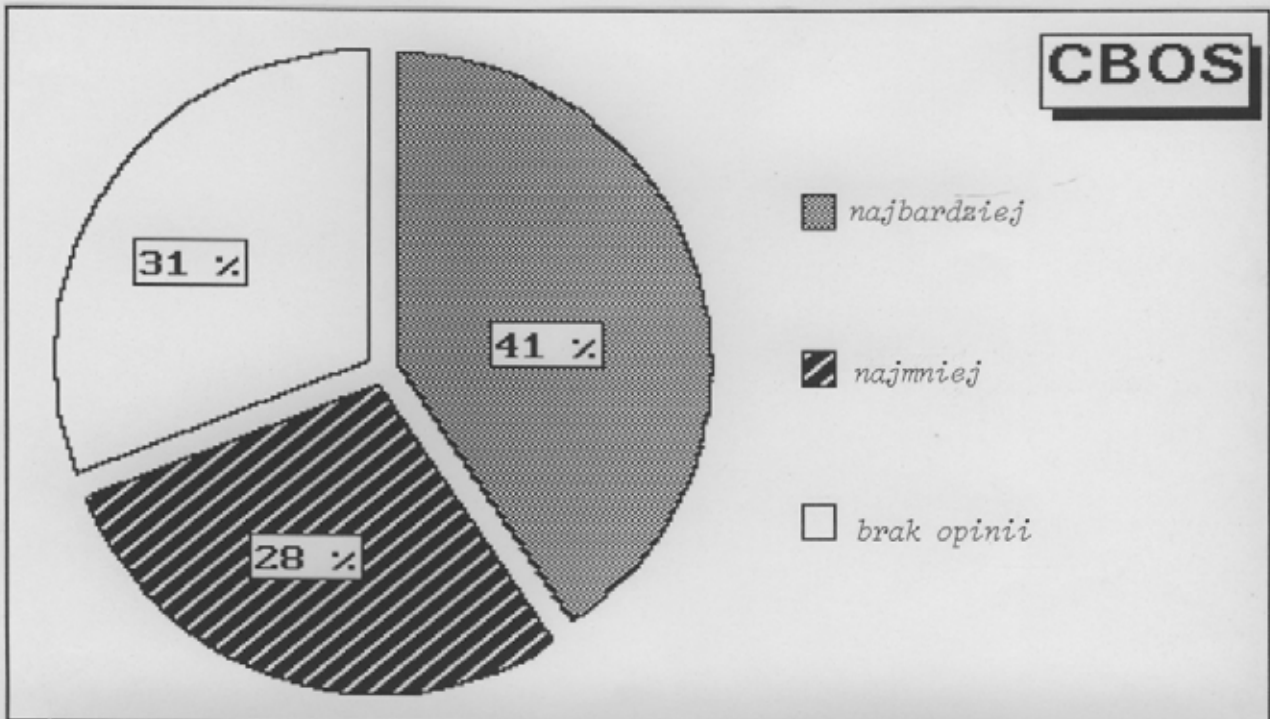
⁴ Na pytanie o szansę na powrót do Europy odpowiadali wyłącznie ci respondenci, którzy zetknęli się z tym terminem (N=987).

Rys. 2. Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Jakie są szanse powrotu Polski do Europy?"

dem wstrzemięźliwości, a nawet sceptycyzmu w ocenach szans powrotu Polski do Europy mogą być silnie zróżnicowane antycypacje co do skutków zjednoczenia Europy. W społeczeństwie przeważa wprawdzie przeświadczenie, że Polska będzie należeć do krajów, które na zjednoczeniu Europy skorzystają najbardziej (40,7% wskazań), ale 28,3% jest odmiennego zdania twierdząc, że mało zyskamy, a sporo stracimy; 31% nie potrafiło zająć w tej kwestii stanowiska, co może świadczyć o niepewności sporej części opinii publicznej (rys. 3).

Trudno oczywiście rozstrzygnąć, co faktycznie kryje się za formułowanymi opiniami: zracjonalizowane antycypacje, życzeniowe oczekiwania czy też jedynie nadzieje i obawy respondentów. Niezależnie od tego, można chyba hipotetycznie oszacować, uwzględniając wcześniej prezentowane sposoby my-

Rys. 3. Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy na zjednoczeniu Europy Polska skorzysta najwięcej czy najmniej?"

ślenia o powrocie Polski do Europy, że opcja europejska ma poparcie wśród około 40% dorosłych Polaków; za opcją narodową opowiada się średnio co czwarty.

Także tutaj pojawiają się stwierdzone uprzednio zależności; im młodszy i im bardziej wykształcony respondent, tym większe prawdopodobieństwo dostrzegania korzyści ze zjednoczenia Europy. I odwrotnie - im starszy i mniej wykształcony, tym częściej występujące obawy, że skorzystamy najmniej. Istnieje również zależność między sposobem percepcji a poglądami politycznymi. Więcej optymizmu ujawniają pozytywnie oceniający kierunek zmian w kraju, popierający plan stabilizacji gospodarczej oraz deklarujący zapatrywania prawicowe (rys. 4).

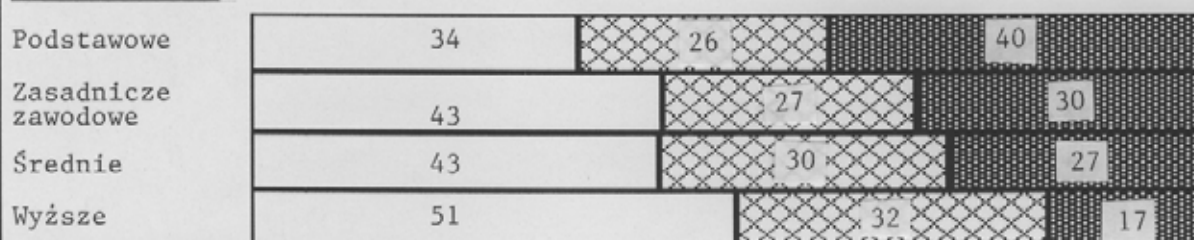
Warto podkreślić, że Polska plasuje się na pierwszej pozycji zarówno wśród krajów, które zdaniem ankietowanych zyskają najwięcej, jak i najmniej (rys. 5). W pierwszym rankingu Polska (41%) wyprzedza NRD (36,3%), RFN (27,3%), Węgry (22,3%), Czechosłowację (20,8%) i Związek Radziecki (12,2%),

- skorzysta najbardziej
- skorzysta najmniej
- brak opinii

Wiek

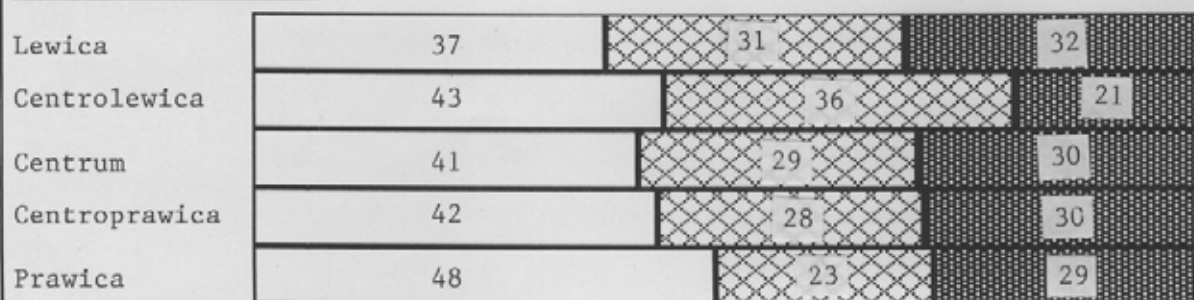
Wykształcenie

Ocena zmian w kraju

Deklarowane poglądy

Stosunek do planu Balcerowicza

Rys. 4. Rozkład procentowy odpowiedzi respondentów na pytanie, czy Polska na zjednoczeniu Europy skorzysta najbardziej czy najmniej - w zależności od wieku, wykształcenia, poglądów politycznych i stosunku do zmian i planu Balcerowicza.

w drugim konkuruje z krajami Azji Wschodniej - Tajwanem, Koreą, Singapurem (19%), Związkiem Radzieckim (16,6%), Stanami Zjednoczonymi (15,1%) i Japonią (15%).

W opinii publicznej dominuje zatem przeświadczenie, że na zjednoczeniu Europy skorzystają przede wszystkim Niemcy i kraje postkomunistyczne, stracą natomiast wysoko rozwinięte kraje pozaeuropejskie. Najwięcej rozbieżności występuje przy ocenie zysków i strat Polski i Związku Radzieckiego, z tym że w przypadku Polski bilans jest dodatni, postrzegający zyski górują nad postrzegającymi straty, natomiast w ocenie ZSRR relacje są odwrotne.

Symptomatyczne, że część opinii publicznej coraz bardziej uzmysławia sobie związek między powrotem Polski do Europy, zjednoczeniem Europy a stosunkami polsko-niemieckimi. Obecnie 91% ankietowanych uznaje stosunki polsko-niemieckie za ważne (55% - bardzo ważne) dla przyszłości Europy, a 59% jest przekonanych o możliwości pojednania z Niemcami⁵. Wygasa zatem erupcja strachu, niechęci i zazdrości wobec Niemców, a tym samym myślenie o Europie staje się bardziej zobiektywizowane, co nie jest jednak równoznaczne z przyznaniem, że Polska droga do Europy wiedzie przez Niemcy. Dla wielu jest to wciąż zbyt trudne.

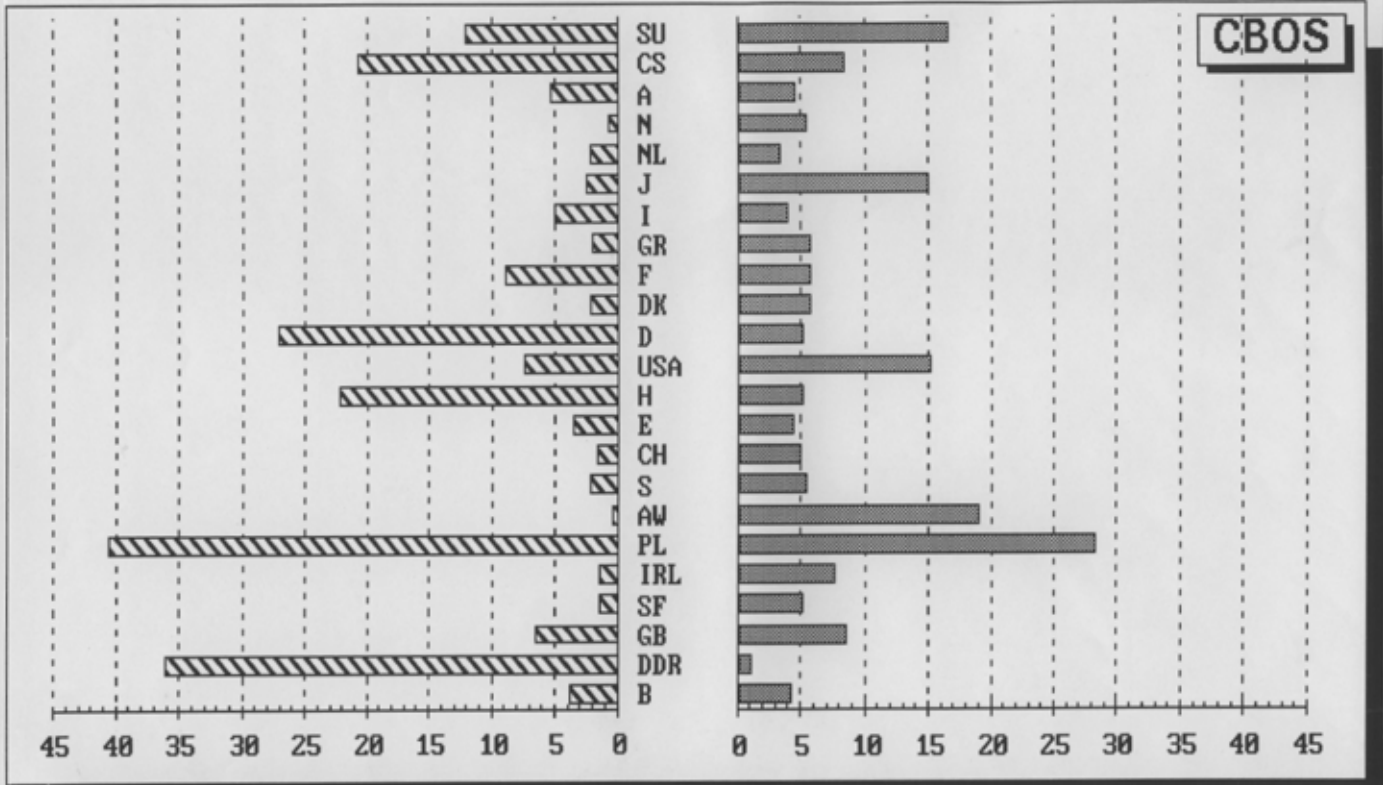
⁵ Por. "Opinie o prezydencie RFN Richardzie von Weizsäckerze i jego wizycie w Polsce". Komunikat CBOS, czerwiec 1990.

Skorzystają:

najbardziej

najmniej

CBOS

Rys. 5. Rozkład procentowy odpowiedzi na pytanie: "Które z wymienionych krajów na zjednoczeniu Europy skorzystają najbardziej, a które najmniej?" Wskaż po trzy państwa.

Tabela 1

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to pełne prze- strzeganie praw człowieka, wol- ności i swobód obywatelskich			Liczba osób
	tak	nie	trudno powie- dzieć	
Ogółem	84,0	12,7	3,3	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	86,0	12,2	1,8	737
Kobiety	82,0	13,2	4,8	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	86,9	11,7	1,4	214
30-39	84,3	13,0	2,7	376
40-49	85,5	12,7	1,9	324
50 i więcej lat	81,8	12,9	5,3	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	78,5	16,4	5,1	568
Miasto	87,3	10,6	2,2	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	77,4	16,4	6,3	495
Zasadnicze zawodowe	82,2	13,9	3,9	359
Średnie	90,6	8,7	0,6	469
Wyższe	90,2	9,8	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	88,1	11,9	0,0	84
Pozostali umysłowi	87,8	11,4	0,8	237
Pracownicy handlu i usług	89,5	8,8	1,8	57
Robotnicy wykwalifikowani	87,4	10,0	2,6	231
Robotnicy do prac prostych	82,8	12,9	4,3	93
Rolnicy indywidualni	75,6	18,4	6,0	250
Prywatni właściciele	88,6	8,6	2,9	35
Emeryci i renciści	83,6	12,1	4,3	305
Pozostali niepracujący	84,4	12,2	3,4	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	75,0	19,7	5,3	228
Niski	83,1	12,6	4,2	593
Przeciętny	88,3	9,7	2,0	445
Wysoki	89,4	9,6	1,0	104
Bardzo wysoki	85,3	14,7	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	88,1	9,8	2,2	646
Zły kierunek	79,5	16,5	4,0	351
Brak opinii	81,8	13,9	4,3	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestnictwa	87,1	10,7	2,2	769
Zamiar absencji	75,5	17,4	7,1	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	87,5	11,1	1,4	919
Brak aprobaty	83,9	12,3	3,9	285
Brak opinii	72,1	18,7	9,2	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	89,1	9,4	1,5	479
Brak poparcia	86,0	11,2	2,9	349
Brak opinii	79,0	16,1	4,9	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	89,4	10,1	0,5	415
Nie istnieje	85,1	12,3	2,7	750
Brak opinii	73,5	17,7	8,8	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	90,2	9,2	0,6	967
Nie zetknął się	72,2	19,5	8,2	504

Tabela 2

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to pełna wymienialność złotówki			Liczba osób
	tak	nie	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	83,6	11,9	4,5	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	86,2	11,1	2,7	737
Kobiety	80,9	12,8	6,3	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	88,8	10,3	0,9	214
30-39	83,5	12,8	3,7	376
40-49	86,1	10,5	3,4	324
50 i więcej lat	80,0	12,9	7,1	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	76,2	16,7	7,0	568
Miasto	88,2	8,9	3,0	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	72,7	17,6	9,7	495
Zasadnicze zawodowe	81,9	14,2	3,9	359
Średnie	93,2	6,0	0,9	469
Wyższe	93,7	6,3	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	92,9	7,1	0,0	84
Pozostali umysłowi	92,4	6,8	0,8	237
Pracownicy handlu i usług	89,5	10,5	0,0	57
Robotnicy wykwalifikowani	86,1	11,3	2,6	231
Robotnicy do prac prostych	74,2	17,2	8,6	93
Rolnicy indywidualni	75,6	17,2	7,2	250
Prywatni właściciele	94,3	2,9	2,9	35
Emeryci i renciści	81,0	11,5	7,5	305
Pozostali niepracujący	81,6	13,6	4,8	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	75,0	17,5	7,5	228
Niski	81,1	13,2	5,7	593
Przeciętny	89,2	7,6	3,1	445
Wysoki	89,4	10,6	0,0	104
Bardzo wysoki	89,3	10,7	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	88,2	9,1	2,6	646
Zły kierunek	77,8	16,8	5,4	351
Brak opinii	81,4	12,2	6,4	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestniczenia	88,4	9,2	2,3	769
Zamiar absencji	71,4	19,1	9,5	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	86,9	10,3	2,7	919
Brak aprobaty	86,3	10,9	2,8	285
Brak opinii	68,7	18,7	12,6	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	91,6	7,1	1,3	479
Brak poparcia	85,1	10,6	4,3	349
Brak opinii	76,4	16,5	7,1	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	90,8	8,2	1,0	415
Nie istnieje	85,5	11,6	2,9	750
Brak opinii	68,4	18,0	13,6	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	90,6	8,5	0,9	967
Nie zetknął się	70,2	18,7	11,1	504

Tabela 3

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to wolne wy- bory i demokratyczne sprawo- wanie władzy			Liczba osób
	tak	nie	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	82,6	14,1	3,3	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	85,2	12,8	2,0	737
Kobiety	79,9	15,4	4,7	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	82,2	16,4	1,4	214
30-39	83,8	13,3	2,9	376
40-49	83,0	14,8	2,2	324
50 i więcej lat	81,6	13,3	5,1	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	76,4	18,0	5,6	568
Miasto	86,6	11,5	1,9	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	75,2	18,0	6,9	495
Zasadnicze zawodowe	80,8	16,2	3,1	359
Średnie	89,6	9,6	0,9	469
Wyższe	90,2	9,8	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	89,3	10,7	0,0	84
Pozostali umysłowi	88,2	11,0	0,8	237
Pracownicy handlu i usług	87,7	12,3	0,0	57
Robotnicy wykwalifikowani	84,0	13,4	2,6	231
Robotnicy do prac prostych	79,6	14,0	6,5	93
Rolnicy indywidualni	74,8	19,2	6,0	250
Prywatni właściciele	85,7	11,4	2,9	35
Emeryci i renciści	82,3	13,8	3,9	305
Pozostali niepracujący	81,6	14,3	4,1	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	71,1	23,2	5,7	228
Niski	79,8	15,9	4,4	593
Przeciętny	89,9	8,1	2,0	445
Wysoki	90,4	9,6	0,0	104
Bardzo wysoki	85,3	14,7	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	86,5	11,6	1,9	646
Zły kierunek	78,6	16,8	4,6	351
Brak opinii	80,1	15,4	4,5	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestniczenia	87,1	11,2	1,7	769
Zamiar absencji	71,8	20,7	7,5	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	86,5	12,1	1,4	919
Brak aprobaty	81,8	14,7	3,5	285
Brak opinii	69,8	20,2	9,9	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	90,8	8,4	0,8	479
Brak poparcia	81,7	15,2	3,2	349
Brak opinii	76,7	17,9	5,4	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	89,2	10,4	0,5	415
Nie istnieje	82,7	14,5	2,8	750
Brak opinii	72,8	18,4	8,8	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	88,8	10,8	0,4	967
Nie zetknął się	70,6	20,5	8,9	504

Tabela 4

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to wprowadzenie wszystkich mechanizmów gospodarki rynkowej			Liczba osób
	tak	nie	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	72,6	21,8	5,6	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	75,6	20,9	3,5	737
Kobiety	69,5	22,8	7,7	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	80,4	16,8	2,8	214
30-39	75,3	19,9	4,8	376
40-49	75,0	22,2	2,8	324
50 i więcej lat	66,2	24,9	8,9	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	63,6	27,6	8,8	568
Miasto	78,0	18,4	3,6	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	58,2	30,9	10,9	495
Zasadnicze zawodowe	70,2	23,1	6,7	359
Średnie	84,6	14,5	0,9	469
Wyższe	88,8	11,2	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	85,7	14,3	0,0	84
Pozostali umysłowi	83,5	15,6	0,8	237
Pracownicy handlu i usług	86,0	12,3	1,8	57
Robotnicy wykwalifikowani	77,9	17,3	4,8	231
Robotnicy do prac prostych	59,1	32,3	8,6	93
Rolnicy indywidualni	62,0	30,0	8,0	250
Prywatni właściciele	82,9	14,3	2,9	35
Emeryci i renciści	64,9	26,2	8,9	305
Pozostali niepracujący	72,1	20,4	7,5	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	61,8	29,4	8,8	228
Niski	67,5	25,8	6,7	593
Przeciętny	79,3	16,2	4,5	445
Wysoki	88,5	11,5	0,0	104
Bardzo wysoki	84,0	16,0	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	80,2	16,6	3,3	646
Zły kierunek	66,1	26,8	7,1	351
Brak opinii	66,8	25,5	7,7	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestniczenia	80,5	17,2	2,3	769
Zamiar absencji	58,9	28,6	12,4	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	80,0	17,1	2,9	919
Brak aprobaty	68,1	26,0	6,0	285
Brak opinii	51,5	34,0	14,5	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	85,4	13,6	1,0	479
Brak poparcia	70,8	23,8	5,4	349
Brak opinii	63,8	27,1	9,2	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	79,5	18,3	2,2	415
Nie istnieje	75,3	20,1	4,5	750
Brak opinii	56,1	30,6	13,3	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	82,1	16,4	1,6	967
Nie zetknął się	54,3	32,6	13,1	504

Tabela 5

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to warunki do swobodnego przepływu de- wiz i działalności kapitału zachodniego			Liczba osób
	tak	nie	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	70,1	22,7	7,2	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	74,4	20,6	5,0	737
Kobiety	65,7	24,9	9,5	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	81,3	15,4	3,3	214
30-39	73,4	21,3	5,3	376
40-49	70,4	24,1	5,6	324
50 i więcej lat	63,1	25,8	11,1	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	60,0	28,7	11,3	568
Miasto	76,1	19,1	4,8	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	55,2	30,5	14,3	495
Zasadnicze zawodowe	69,1	22,8	8,1	359
Średnie	81,2	17,5	1,3	469
Wyższe	87,4	12,6	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	85,7	14,3	0,0	84
Pozostali umysłowi	80,6	18,6	0,8	237
Pracownicy handlu i usług	73,7	21,1	5,3	57
Robotnicy wykwalifikowani	77,1	17,7	5,2	231
Robotnicy do prac prostych	55,9	32,3	11,8	93
Rolnicy indywidualni	56,8	30,8	12,4	250
Prywatni właściciele	91,4	5,7	2,9	35
Emeryci i renciści	63,0	26,2	10,8	305
Pozostali niepracujący	73,5	19,0	7,5	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	61,4	28,5	10,1	228
Niski	65,6	26,1	8,3	593
Przeciętny	76,4	16,9	6,7	445
Wysoki	82,7	16,3	1,0	104
Bardzo wysoki	80,0	20,0	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	74,5	20,6	5,0	646
Zły kierunek	66,1	25,6	8,3	351
Brak opinii	66,8	23,6	9,6	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestniczenia	74,9	20,4	4,7	769
Zamiar absencji	58,1	29,9	12,0	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	76,2	19,5	4,4	919
Brak aprobaty	66,7	24,9	8,4	285
Brak opinii	52,3	31,7	16,0	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	82,9	14,4	2,7	479
Brak poparcia	69,6	22,9	7,4	349
Brak opinii	60,4	29,0	10,6	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	79,0	18,3	2,7	415
Nie istnieje	72,7	21,6	5,7	750
Brak opinii	50,0	32,3	17,7	294
<u>Styczeńność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	80,1	17,5	2,4	967
Nie zetknął się	50,7	33,0	16,3	504

Tabela 6

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to wyzbycie się niechęci i uprzedzeń do in- nych narodów i mniejszości na- rodowych			Liczba osób
	tak	nie	trudno powiedzieć	
Ogółem	68,8	27,0	4,2	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	69,7	28,2	2,0	737
Kobiety	67,9	25,8	6,3	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	69,6	29,0	1,4	214
30-39	70,7	25,8	3,5	376
40-49	69,1	28,7	2,2	324
50 i więcej lat	66,9	26,2	6,9	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	62,5	30,5	7,0	568
Miasto	72,6	25,0	2,4	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	60,4	30,7	8,9	495
Zasadnicze zawodowe	65,7	30,4	3,9	359
Średnie	76,5	22,8	0,6	469
Wyższe	80,4	19,6	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	78,6	21,4	0,0	84
Pozostali umysłowi	74,7	24,5	0,8	237
Pracownicy handlu i usług	75,4	22,8	1,8	57
Robotnicy wykwalifikowani	67,5	29,4	3,0	231
Robotnicy do prac prostych	64,5	31,2	4,3	93
Rolnicy indywidualni	60,8	31,6	7,6	250
Prywatni właściciele	74,3	22,9	2,9	35
Emeryci i renciści	68,2	25,9	5,9	305
Pozostali niepracujący	68,0	26,5	5,4	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	58,3	34,6	7,0	228
Niski	64,4	30,2	5,4	593
Przeciętny	76,0	21,6	2,5	445
Wysoki	81,7	17,3	1,0	104
Bardzo wysoki	72,0	28,0	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	70,9	26,3	2,8	646
Zły kierunek	65,0	29,9	5,1	351
Brak opinii	69,0	25,7	5,4	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestnictwa	70,1	27,2	2,7	769
Zamiar absencji	63,1	28,6	8,3	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	73,4	24,7	1,8	919
Brak aprobaty	66,3	28,8	4,9	285
Brak opinii	55,3	33,2	11,5	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	76,0	22,5	1,5	479
Brak poparcia	68,2	28,1	3,7	349
Brak opinii	63,9	29,6	6,5	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	74,7	24,3	1,0	415
Nie istnieje	68,7	27,9	3,5	750
Brak opinii	61,2	28,2	10,5	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	75,7	23,7	0,6	967
Nie zetknął się	55,5	33,6	10,9	504

Tabela 7

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to możliwość wyjazdu, pracy i zamieszkania w dowolnym kraju Europy			Liczba osób
	tak	nie	trudno powiedzieć	
Ogółem	67,3	29,0	3,7	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	71,5	26,2	2,3	737
Kobiety	63,2	31,7	5,1	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	79,0	20,1	0,9	214
30-39	71,0	26,1	2,9	376
40-49	67,9	30,2	1,9	324
50 i więcej lat	59,8	33,8	6,4	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	66,9	26,9	6,2	568
Miasto	67,2	30,7	2,2	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	62,4	29,9	7,7	495
Zasadnicze zawodowe	71,6	25,1	3,3	359
Średnie	69,3	29,9	0,9	469
Wyższe	67,1	32,9	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	71,4	28,6	0,0	84
Pozostali umysłowi	67,5	31,2	1,3	237
Pracownicy handlu i usług	75,4	24,6	0,0	57
Robotnicy wykwalifikowani	74,5	22,9	2,6	231
Robotnicy do prac prostych	71,0	24,7	4,3	93
Rolnicy indywidualni	62,4	30,8	6,8	250
Prywatni właściciele	82,9	14,3	2,9	35
Emeryci i renciści	56,1	38,7	5,2	305
Pozostali niepracujący	74,8	21,1	4,1	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	66,7	28,5	4,8	228
Niski	63,4	31,7	4,9	593
Przeciętny	71,7	25,4	2,9	445
Wysoki	68,3	31,7	0,0	104
Bardzo wysoki	69,3	30,7	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	69,7	28,5	1,9	646
Zły kierunek	67,8	27,4	4,8	351
Brak opinii	63,6	31,0	5,4	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestnictwa	67,2	30,8	2,0	769
Zamiar absencji	62,7	29,0	8,3	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	70,2	28,1	1,7	919
Brak aprobaty	70,2	26,7	3,2	285
Brak opinii	54,2	34,7	11,1	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	73,3	25,9	0,8	479
Brak poparcia	71,3	26,1	2,6	349
Brak opinii	60,6	32,9	6,5	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	71,8	27,7	0,5	415
Nie istnieje	67,6	29,5	2,9	750
Brak opinii	59,9	29,9	10,2	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	70,5	29,0	0,5	967
Nie zetknął się	61,4	29,2	9,5	504

Tabela 8

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to stopniowe rozbrojenie i wyrzeczenie się posiadania broni atomowej			Liczba osób
	tak	nie	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	66,2	28,7	5,0	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	67,8	28,8	3,4	737
Kobiety	64,6	28,7	6,7	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	69,2	28,5	2,3	214
30-39	62,5	32,7	4,8	376
40-49	60,8	35,8	3,4	324
50 i więcej lat	70,7	22,0	7,3	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	64,4	28,0	7,6	568
Miasto	66,9	29,5	3,5	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	63,8	26,5	9,7	495
Zasadnicze zawodowe	66,3	28,4	5,3	359
Średnie	68,9	29,9	1,3	469
Wyższe	65,7	33,6	0,7	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	64,3	35,7	0,0	84
Pozostali umysłowi	66,2	32,5	1,3	237
Pracownicy handlu i usług	73,7	26,3	0,0	57
Robotnicy wykwalifikowani	67,1	30,7	2,2	231
Robotnicy do prac prostych	58,1	32,3	9,7	93
Rolnicy indywidualni	59,2	31,6	9,2	250
Prywatni właściciele	62,9	34,3	2,9	35
Emeryci i renciści	72,8	20,3	6,9	305
Pozostali niepracujący	66,7	25,9	7,5	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	54,8	36,8	8,3	228
Niski	66,3	28,3	5,4	593
Przeciętny	69,9	25,6	4,5	445
Wysoki	75,0	25,0	0,0	104
Bardzo wysoki	66,7	32,0	1,3	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	70,0	26,5	3,6	646
Zły kierunek	63,8	30,2	6,0	351
Brak opinii	63,0	30,6	6,4	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestniczenia	69,2	27,6	3,3	769
Zamiar absencji	63,9	27,4	8,7	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	68,3	28,2	3,5	919
Brak aprobaty	68,1	27,4	4,6	285
Brak opinii	56,9	32,1	11,1	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	72,4	25,5	2,1	479
Brak poparcia	67,9	28,4	3,7	349
Brak opinii	60,8	31,2	8,1	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	67,7	30,1	2,2	415
Nie istnieje	67,5	28,4	4,1	750
Brak opinii	60,9	27,6	11,6	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	70,5	28,0	1,6	967
Nie zetknął się	57,9	30,4	11,7	504

Tabela 9

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to przystąpienie Polski do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej			Liczba osób
	tak	nie	trudno powiedzieć	
Ogółem	62,1	30,0	7,8	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	67,3	27,7	5,0	737
Kobiety	56,9	32,4	10,7	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	64,5	31,8	3,7	214
30-39	61,2	31,6	7,2	376
40-49	67,3	27,2	5,6	324
50 i więcej lat	58,9	29,8	11,3	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	55,1	33,5	11,4	568
Miasto	66,5	27,8	5,7	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	47,3	38,2	14,5	495
Zasadnicze zawodowe	64,3	27,0	8,6	359
Średnie	73,8	24,3	1,9	469
Wyższe	69,9	28,0	2,1	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	71,4	27,4	1,2	84
Pozostali umysłowi	73,0	24,5	2,5	237
Pracownicy handlu i usług	61,4	31,6	7,0	57
Robotnicy wykwalifikowani	67,1	26,4	6,5	231
Robotnicy do prac prostych	58,1	30,1	11,8	93
Rolnicy indywidualni	46,4	42,0	11,6	250
Prywatni właściciele	80,0	17,1	2,9	35
Emeryci i renciści	61,6	28,2	10,2	305
Pozostali niepracujący	55,1	34,0	10,9	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	50,4	37,7	11,8	228
Niski	56,8	34,1	9,1	593
Przeciętny	70,1	23,4	6,5	445
Wysoki	74,0	24,0	1,9	104
Bardzo wysoki	77,3	21,3	1,3	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	69,3	25,5	5,1	646
Zły kierunek	54,7	35,9	9,4	351
Brak opinii	57,6	31,9	10,5	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestnictwa	68,5	26,7	4,8	769
Zamiar absencji	45,6	39,4	14,9	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	67,7	27,2	5,1	919
Brak aprobaty	60,7	30,2	9,1	285
Brak opinii	44,3	39,7	16,0	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Popracie	74,3	22,5	3,1	479
Brak poparcia	62,2	30,1	7,7	349
Brak opinii	53,2	35,4	11,4	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	74,2	22,7	3,1	415
Nie istnieje	63,5	29,9	6,7	750
Brak opinii	41,2	41,2	17,7	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	71,9	25,2	2,9	967
Nie zetknął się	43,5	39,4	17,1	504

Tabela 10

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	w procentach			Liczba osób
	Powrót do Europy to oparcie polityki na kulturze chrześcijańskiej			
	tak	nie	trudno powiedzieć	
Ogółem	53,7	41,5	4,8	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	53,3	43,1	3,5	737
Kobiety	54,0	40,0	6,0	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	50,9	45,3	3,7	214
30-39	44,7	50,8	4,5	376
40-49	51,2	44,8	4,0	324
50 i więcej lat	62,2	32,0	5,8	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	59,2	33,8	7,0	568
Miasto	50,1	46,5	3,4	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	60,2	31,7	8,1	495
Zasadnicze zawodowe	53,2	41,2	5,6	359
Średnie	50,3	48,2	1,5	469
Wyższe	43,4	54,5	2,1	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	39,3	58,3	2,4	84
Pozostali umysłowi	45,1	53,2	1,7	237
Pracownicy handlu i usług	50,9	45,6	3,5	57
Robotnicy wykwalifikowani	58,4	36,4	5,2	231
Robotnicy do prac prostych	45,2	48,4	6,5	93
Rolnicy indywidualni	56,8	35,6	7,6	250
Prywatni właściciele	45,7	51,4	2,9	35
Emeryci i renciści	63,0	32,5	4,6	305
Pozostali niepracujący	51,0	42,9	6,1	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	53,5	40,8	5,7	228
Niski	54,6	39,8	5,6	593
Przeciętny	53,0	42,5	4,5	445
Wysoki	55,8	42,3	1,9	104
Bardzo wysoki	48,0	50,7	1,3	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	57,4	39,5	3,1	646
Zły kierunek	49,9	44,7	5,4	351
Brak opinii	51,2	42,2	6,6	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestnictwa	57,9	38,9	3,3	769
Zamiar absencji	46,5	45,2	8,3	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	57,3	39,7	2,9	919
Brak aprobaty	49,5	46,0	4,6	285
Brak opinii	45,4	43,1	11,5	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	56,4	41,3	2,3	479
Brak poparcia	49,6	46,1	4,3	349
Brak opinii	53,8	39,2	7,0	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	46,3	51,8	1,9	415
Nie istnieje	58,0	38,3	3,7	750
Brak opinii	53,4	35,4	11,2	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	52,9	45,0	2,1	961
Nie zetknął się	55,3	35,0	9,7	504

Tabela 11

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to wystąpienie Polski z Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej			Liczba osób
	tak	nie	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	48,0	44,6	7,3	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	54,0	41,1	4,5	737
Kobiety	42,0	48,2	10,2	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	48,0	48,1	4,2	214
30-39	45,0	48,9	5,9	376
40-49	55,0	40,4	4,6	324
50 i więcej lat	46,0	42,7	11,1	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	40,0	48,9	11,4	568
Miasto	53,0	42,0	4,8	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	36,0	49,9	14,1	495
Zasadnicze zawodowe	49,0	44,0	7,2	359
Średnie	55,0	43,1	1,9	469
Wyższe	66,0	32,9	1,4	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	60,7	38,1	1,2	84
Pozostali umysłowi	57,0	41,8	1,3	237
Pracownicy handlu i usług	43,9	50,9	5,3	57
Robotnicy wykwalifikowani	53,7	40,7	5,6	231
Robotnicy do prac prostych	38,7	51,6	9,7	93
Rolnicy indywidualni	37,2	51,6	11,2	250
Prywatni właściciele	65,7	31,4	2,9	35
Emeryci i renciści	44,9	44,3	10,8	305
Pozostali niepracujący	43,5	46,3	10,2	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	38,6	50,4	11,0	228
Niski	41,8	49,2	8,9	593
Przeciętny	55,7	38,7	5,6	445
Wysoki	60,6	37,5	1,9	104
Bardzo wysoki	62,7	37,3	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	52,0	43,0	4,6	646
Zły kierunek	45,0	46,4	8,8	351
Brak opinii	45,0	45,2	9,9	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestnictwa	53,6	41,6	4,8	769
Zamiar absencji	37,3	47,7	14,9	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	53,2	42,0	4,8	919
Brak aprobaty	44,2	47,0	8,8	285
Brak opinii	34,4	51,1	14,5	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	57,8	39,9	2,3	479
Brak poparcia	49,3	43,8	6,9	349
Brak opinii	40,2	48,4	11,4	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	56,4	41,0	2,7	415
Nie istnieje	47,5	46,4	6,1	750
Brak opinii	37,4	45,6	17,0	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	56,3	41,7	2,0	967
Nie zetknął się	32,4	50,3	17,3	504

Tabela 12

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to wstąpienie do Paktu Północnoatlantyckiego (NATO)			Liczba osób
	tak	nie	trudno powiedzieć	
Ogółem	39,2	54,2	6,6	1465
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	44,3	51,4	4,3	736
Kobiety	34,1	57,0	8,9	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	37,9	59,8	2,3	214
30-39	36,0	59,2	4,8	375
40-49	42,9	53,4	3,7	324
50 i więcej lat	39,6	49,1	11,3	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	35,7	53,9	10,4	568
Miasto	41,1	54,6	4,3	879
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	32,3	54,7	12,9	495
Zasadnicze zawodowe	42,2	50,8	7,0	358
Średnie	43,9	54,4	1,7	469
Wyższe	39,9	60,1	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	35,7	64,3	0,0	84
Pozostali umysłowi	43,0	56,1	0,8	237
Pracownicy handlu i usług	40,4	56,1	3,5	57
Robotnicy wykwalifikowani	43,9	50,0	6,1	230
Robotnicy do prac prostych	32,3	60,2	7,5	93
Rolnicy indywidualni	32,4	56,0	11,6	250
Prywatni właściciele	45,7	51,4	2,9	35
Emeryci i renciści	39,0	50,5	10,5	305
Pozostali niepracujący	37,4	55,8	6,8	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	31,6	58,3	10,1	228
Niski	32,9	58,8	8,3	592
Przeciętny	46,1	48,5	5,4	445
Wysoki	53,8	46,2	0,0	104
Bardzo wysoki	52,0	48,0	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	43,7	52,4	3,9	645
Zły kierunek	37,0	54,1	8,8	351
Brak opinii	34,5	56,7	8,8	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestnictwa	43,5	52,1	4,4	768
Zamiar absencji	26,6	59,3	14,1	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	42,6	53,4	4,0	918
Brak aprobaty	35,1	56,8	8,1	285
Brak opinii	31,7	54,2	14,1	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	49,2	48,7	2,1	478
Brak poparcia	39,0	54,2	6,9	349
Brak opinii	31,5	58,5	10,0	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	44,2	53,6	2,2	414
Nie istnieje	39,7	55,2	5,1	750
Brak opinii	31,3	51,7	17,0	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	44,9	53,7	1,5	967
Nie zetknął się	28,4	55,3	16,3	504

Tabela 13

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Powrót do Europy to wystąpienie Polski z Układu Warszawskiego			Liczba osób
	tak	nie	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	21,6	70,9	7,5	1466
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	22,7	72,2	5,2	737
Kobiety	20,5	69,6	9,9	728
<u>Wiek</u>				
Do 29	23,8	72,9	3,3	214
30-39	20,2	74,5	5,3	376
40-49	22,5	71,9	5,6	324
50 i więcej lat	21,1	67,1	11,8	550
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	20,6	68,0	11,4	568
Miasto	22,3	72,6	5,1	880
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	17,6	68,5	13,9	495
Zasadnicze zawodowe	26,5	64,6	8,9	359
Średnie	24,1	74,0	1,9	469
Wyższe	15,4	84,6	0,0	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	7,1	92,9	0,0	84
Pozostali umysłowi	22,4	76,4	1,3	237
Pracownicy handlu i usług	19,3	73,7	7,0	57
Robotnicy wykwalifikowani	28,1	64,9	6,9	231
Robotnicy do prac prostych	22,6	69,9	7,5	93
Rolnicy indywidualni	18,4	70,0	11,6	250
Prywatni właściciele	25,7	71,4	2,9	35
Emeryci i renciści	23,3	65,6	11,1	305
Pozostali niepracujący	19,0	70,1	10,9	147
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	17,5	70,6	11,8	228
Niski	22,9	68,3	8,8	593
Przeciętny	21,1	72,6	6,3	445
Wysoki	26,9	72,1	1,0	104
Bardzo wysoki	21,3	78,7	0,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>				
Dobry kierunek	23,1	72,1	4,8	646
Zły kierunek	22,2	68,4	9,4	351
Brak opinii	19,3	70,9	9,9	467
<u>Wybory do samorządu</u>				
Zamiar uczestniczenia	23,8	70,9	5,3	769
Zamiar absencji	16,6	68,5	14,9	241
<u>Ocena działalności rządu</u>				
Aprobata	21,8	73,4	4,8	919
Brak aprobaty	24,6	66,0	9,5	285
Brak opinii	17,9	67,2	14,9	262
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>				
Poparcie	23,2	74,1	2,7	479
Brak poparcia	23,5	69,1	7,4	349
Brak opinii	19,3	69,5	11,2	632
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>				
Istnieje	23,9	73,7	2,4	415
Nie istnieje	21,7	72,3	6,0	750
Brak opinii	18,7	62,6	18,7	294
<u>Styczność ze zwrotem "powrót do Europy"</u>				
Zetknął się	22,8	74,8	2,4	967
Nie zetknął się	19,5	63,4	17,1	504

w procentach

Cechy społeczno-demograficzne i opinie badanych	Styczność z ideą - hasłem powrotu Polski do Europy		Liczba osób
	tak	nie	
Ogółem	65,6	34,2	1473
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	73,6	26,1	742
Kobiety	57,5	42,5	730
<u>Wiek</u>			
Do 29	69,6	30,4	214
30-39	72,5	27,5	378
40-49	69,5	30,2	325
50 i więcej lat	57,2	42,6	554
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	54,5	45,3	569
Miasto	72,2	27,7	886
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	44,2	55,4	500
Zasadnicze zawodowe	61,1	38,9	360
Średnie	83,2	16,8	470
Wyższe	94,4	5,6	143
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	86,9	13,1	84
Pozostali umysłowi	86,6	13,4	238
Pracownicy handlu i usług	75,4	24,6	57
Robotnicy wykwalifikowani	70,8	28,8	233
Robotnicy do prac prostych	48,9	51,1	94
Rolnicy indywidualni	46,4	53,6	250
Prywatni właściciele	82,9	17,1	35
Emeryci i renciści	58,3	41,4	307
Pozostali niepracujący	62,8	37,2	148
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski	46,8	52,8	231
Niski	59,8	40,2	595
Przeciętny	76,0	23,8	446
Wysoki	81,9	18,1	105
Bardzo wysoki	84,0	16,0	75
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>			
Dobry kierunek	74,8	25,2	647
Zły kierunek	53,4	46,6	356
Brak opinii	62,4	37,2	468
<u>Wybory do samorządu</u>			
Zamiar uczestnictwa	73,9	26,1	771
Zamiar absencji	53,5	45,7	245
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	73,2	26,8	920
Brak aprobaty	56,3	43,8	288
Brak opinii	49,8	49,4	265
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>			
Poparcie	86,1	13,9	481
Brak poparcia	62,3	37,7	353
Brak opinii	51,8	47,9	633
<u>Potrzeba "wojny politycznej"</u>			
Istnieje	81,8	18,2	418
Nie istnieje	68,4	31,6	752
Brak opinii	35,8	63,5	296